

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 8/2020-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 30 T 97/2014 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. mája 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 T 97/2014.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Ludmile Gajdošíkovej, ktorej funkčné obdobie sudkyne ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 (ďalej len „rozvrh práce“) bola vec náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3 písm. a) rozvrhu práce prerokovaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že na okresnom súde bola prokurátorom Okresnej prokuratúry Trnava (ďalej len „prokurátor“) podaná obžaloba na sťažovateľa pre prečin krivého obvinenia § 345 Trestného zákona a prečin ohovárania podľa § 373 ods. 1 Trestného zákona, pričom poškodenou v predmetnom konaní bola sudkyňa Okresného súdu Skalica [REDAKOVANÉ] (ďalej len „poškodená“). Sťažovateľ následne vo svojej sťažnosti podrobne popisuje dôvody svojej nespokojnosti s postupom, ktorý poškodená ako zákonná sudkyňa v konaní o návrhu na úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu, ktorého bol účastníkom, prijala. Zároveň sťažovateľ poukázal na to, že v spomínanom konaní podal proti poškodenej predsedovi Okresného súdu Skalica „asi 8 urgentných sťažností“, lebo poškodená v uvedenom konaní podľa neho porušovala zásady dôstojnosti súdneho konania, keď „vrieskala ako nepričetná“, ďalej pôsobila, že vedie pojednávanie pod vplyvom alkoholu, prijala uznesenie, ktorým nariadila znalecké dokazovanie na vyšetrenie jeho duševného stavu, ktoré bolo krajským súdom následne v uvedenom konaní zrušené, neskôr na neho nechala „vystaviť aj ďalšie nepravdivé znalecké posudky“ a sťažovateľ ju taktiež podozrieval, že manipuluje s konaním v predmetnej veci, pretože vzala úplatok od protistrany v konaní. Poškodená na neho následne podala trestné oznámenie pre prečin krivého obvinenia a prečin ohovárania. Podľa sťažovateľa vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trnava,

ako aj dozorujúci prokurátor konali vo veci trestného oznámenia podaného proti nemu nezákonne. Sťažovateľ poukázal na to, že znalci, ktorý vykonával znalecké dokazovanie v napadnutom konaní, predložil „*dôkazy uznesenia a rozsudky asi zo 7 konaní tak v občianskom súdnom konaní ako aj v trestnom konaní*“, vyjadrenie, ktoré malo približne 20 strán, a aj „*vyše 30 dôkazov na preštudovanie*“, avšak tieto písomnosti si podľa neho znalec „*ani nevšimol*“ a svoj znalecký posudok opísal od znaleckého posudku znalkyne MUDr. Eleny Žigovej predloženého v inom konaní, ktorého bol sťažovateľ účastníkom.

3.1 Zákonný sudca v jeho veci podľa sťažovateľa vyhovel návrhu prokurátora okresnej prokuratúry na vyšetrenie jeho duševného stavu bezdôvodne bez predloženia akýchkoľvek dôkazov. V tejto súvislosti sťažovateľ v rámci svojej argumentácie poukázal na trestné konania vedené proti nemu, v ktorých sa obhajoval sám a v ktorých bol súdmi zúčastnenými na rozhodovaní oslobodený spod obžaloby, aj keď z dôvodov, s ktorými nesúhlasí.

3.2 Podľa sťažovateľa „*sudca pre prípravné konanie bezdôvodne predlžuje trestné konanie čím sa porušujú*“ jeho občianske a ľudské práva. Napadnuté konanie je podľa sťažovateľa v rozpore s jeho základnými právami podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1, 2 a 3, ako aj čl. 48 ods. 2 ústavy.

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ ústavný súd požiadal, aby postupoval „*v súlade s článkom 127 ods. 1 ods. 2 a ods. 3, ods. 4.*

- *a potvrdil porušenie mojich Občianskych a ľudských práv v trestnom konaní*

-*a potvrdil, že nečinnosťou trestného Okresného súdu v Trnave moje občianske a ľudské práva a slobody porušil, vo veci konal. A aby Ústavný súd zároveň vec vrátil na ďalšie konanie, zakázal pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1 obnovil stav pred porušením.*

- *Aby Ústavný súd, ak vyhovie mojej sťažnosti že Okresný súd v Trnave porušil moje základné práva a slobody a moje ľudské práva a základné slobody v trestnom konaní,*

v ktorom robil bezdôvodné prietahy v trestnom konaní mi priznal primerané finančné zadostučinenie...“.

II.

Právna úprava a judikatúra ústavného súdu

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

8. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

9. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie

záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

13. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

14. Z obsahu argumentácie uvedenej v neperfektnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní.

15. Podľa judikatúry ESLP má obvinený právo na to, aby o jeho trestnom obvinení bolo rozhodnuté v primeranej lehote. Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabraňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (rozsudok ESLP vo veci Wemhoff v. Nemecko z 27. 6. 1968).

16. Ústavný súd sa zameril na preskúmanie opodstatnenosti sťažnosti sťažovateľa, keďže pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

18. V prípravnej fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti v kontexte konkrétnych okolností danej veci ústavný súd považoval za vhodné vyžiadať si spis okresného súdu v predmetnej veci, s obsahom ktorého sa oboznámil, a tak získal prehľad o priebehu napadnutého konania, resp. o procesných úkonoch súdov zúčastnených na rozhodovaní v napadnutom konaní.

19. Podľa zistenia ústavného súdu predmetom napadnutého konania je obžaloba proti sťažovateľovi pre prečin krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 Trestného zákona a prečin ohovárania § 373 ods. 1 Trestného zákona, ktorá nepredstavuje právne alebo skutkovo zložitú vec.

19.1 Zo spisového materiálu v predmetnej veci, ktorý mal v čase rozhodovania ústavného súdu 2138 strán, je zrejmé, že na plynulý priebeh napadnutého konania malo značný vplyv aj správanie sťažovateľa, ktorý v ňom opakovane využíval svoje procesné práva, dôsledkom čoho v napadnutom konaní rozhodovali súdy všetkých troch stupňov, pričom nutnosť vysporiadania sa so sťažovateľovými návrhmi zároveň objektívne spôsobila predĺženie tohto konania (28. októbra 2014 vzniesol námietku zaujatosti prokurátora, 14. marca 2016 podané oznámenie sťažovateľa o nesúhlase so zmenou samosudcu v predmetnej veci v rozpore s podaním jeho obhajcu, pričom vzápätí 30. marca 2016 podal námietku zaujatosti proti predchádzajúcemu zákonnému sudcovi, z dôvodov na strane obhajcu sa neuskutočnilo hlavné pojednávanie nariadené na 11. november 2016, ako ani verejné zasadnutie krajského súdu nariadené na 16. apríl 2019, podaním z 8. marca 2017 okrem iného sťažovateľ podal návrh na vylúčenie okresného prokurátora podaný duplicitne aj na hlavnom pojednávaní 16. marca 2017, 22. marca 2017 požiadal o vylúčenie okresného prokurátora, 30. mája 2017 podal sťažovateľ sťažnosť proti uzneseniu o pribratí znalca do konania z toho istého dňa, 25. júla 2017 podanie, ktorého súčasťou okrem iného bol i návrh na začatie trestného stíhania sudkyne,

12. februára 2018 sťažovateľ podaním oznámil okrem iného okresnému súdu, že nesúhlasí s prečítaním znaleckého posudku na hlavnom pojednávaní, 15. mája 2018 aj 24. júla 2018 podal sťažovateľ proti rozsudku z 3. mája 2018 odvolanie a 31. mája 2018 bolo podané odvolanie jeho obhajcom). Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou (napr. II. ÚS 41/97, II. ÚS 52/99, I. ÚS 51/01) konštatuje, že ak na jednej strane sťažovateľ ako účastník konania je oprávnený využiť na svoju obranu všetky procesné prostriedky dané mu príslušným procesným kódexom, na druhej strane musí počítat' s tým, že ich využitie môže mať za nevyhnutný dôsledok spomalenie postupu všeobecného súdu pri prerokovaní veci samej, a tým aj predĺženie súdneho konania a že tento dôsledok (predĺženie konania) nemôže v sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy následne úspešne pričítať výlučne postupu konajúceho súdu a len z tohto dôvodu vyvodzovať porušenie jeho základného práva podľa citovaného článku ústavy. Z uvedeného dôvodu dobu, o ktorú sa predĺžilo doterajšie konanie z dôvodu procesných návrhov zo strany sťažovateľa, nemožno pričítať na vrub okresnému súdu.

19.2 Ústavný súd napokon prihliadal aj na samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní tak z hľadiska jeho nečinnosti, ako aj z hľadiska efektívnosti jeho postupu. Zo spisového materiálu v predmetnej veci vyplýva, že obžaloba v napadnutom konaní bola podaná 7. mája 2014 na Okresnom súde Senica, ktorému bola po troch mesiacoch z dôvodu postupného vznesenia námietok predpojatosti zo strany sudcov uvedeného súdu uznesením krajského súdu z 31. júla 2014 predmetná vec odňatá a prikázaná okresnému súdu. Okresnému súdu bol spis v tejto veci doručený 14. augusta 2014 a tento následne 22. augusta 2014 nariadil vykonať hlavné pojednávanie na 11. november 2014, ktoré sa neuskutočnilo z dôvodu neúčasti zástupcu okresnej prokuratúry, proti ktorému v podaní doručenom 28. októbra 2014 vzniesol námietku predpojatosti sťažovateľ. Ďalšie pojednávanie okresného súdu nariadené na 17. február 2015 bolo z dôvodu pracovnej pohotovosti zákonného sudcu zrušené. Okresný súd ďalšie hlavné pojednávanie konané 17. septembra 2015 po vykonaní dokazovania odročil na neurčito. Okresná prokuratúra podaním z 20. apríla 2016 podala v predmetnej veci sťažnosť na prieťahy v konaní podľa § 55 Trestného poriadku. Hlavné pojednávanie konané 21. júla 2016 bolo odročené aj na návrh sťažovateľa na 3. november 2016 pre navrhované vypočutie poškodenej i svedkov na jednom

pojednávani, na ďalšom hlavnom pojednávani 16. marca 2017 okresná prokuratúra navrhla pribratie znalca pre účely skúmania duševného stavu sťažovateľa. Následne 30. mája 2017 bol uznesením pribratý do konania znalec na vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa a z dôvodu sťažovateľom podanej sťažnosti proti tomuto uzneseniu bolo nariadené hlavné pojednávanie na 1. august 2017 zrušené a spis bol predložený krajskému súdu. Krajský súd spis v predmetnej veci vrátil späť okresnému súdu 10. novembra 2017 spolu s uznesením, ktorým sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu z 30. mája 2017 zamietol. V období od 24. novembra 2017 do 21. decembra 2017 okresný súd vykonával znalecké dokazovanie a po jeho skončení kontinuálne nariadil hlavné pojednávanie na 13. marec 2018. Toto hlavné pojednávanie bolo okresným súdom odročené aj na návrh sťažovateľa pre neúčast jeho obhajcu. Následne okresný súd uskutočnil ďalšie hlavné pojednávanie 3. mája 2018, na ktorom v predmetnej veci rozhodol rozsudkom, ktorým sťažovateľa spod obžaloby oslobodil, pretože tento za svoje konanie nebol pre nepričetnosť trestne zodpovedný a zároveň bolo sťažovateľovi uložené ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou. Sťažovateľ i jeho obhajca podali proti rozsudku z 3. mája 2018 odvolanie (podaniami doručenými okresnému súdu 15. mája 2018, 21. mája 2018 a 24. júla 2018), o ktorom krajský súd rozhodoval v období od 6. septembra 2018 až do 24. júna 2019. V priebehu konania pred krajským súdom podal sťažovateľ okrem iného aj návrh na odňatie veci krajskému súdu a jej prikázanie inému súdu, o ktorom rozhodoval najvyšší súd v období od 30. januára 2019 do 26. februára 2019. Spis v predmetnej veci bol 24. júna 2019 vrátený späť okresnému súdu spolu s uznesením krajského súdu zo 14. mája 2019, ktorým bolo odvolanie sťažovateľa podľa § 319 ods. 1 Trestného poriadku zamietnuté.

19.3 Z priebehu uvedeného konania je zrejmé, že v napadnutom konaní nepostupoval okresný súd úplne bez prietáhov. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje najmä na obdobie od 17. septembra 2015 (uskutočnenie hlavného pojednávania) do 20. apríla 2016 (doručená sťažnosť okresnej prokuratúry na prietahy). Napriek uvedenému podľa ústavného súdu postup okresného súdu v období po doručení sťažnosti na prietahy v konaní 20. apríla 2016 už možno označiť za sústredený, plynulý a prihliadajúci s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu na zachovanie účelu práv zaručených v napadnutých článkoch ústavy a dohovoru.

19.4 Vzhľadom na uvedené ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej ojedinelé a kratšie obdobie nečinnosti všeobecného súdu v konaní nemožno považovať za také významné, aby samo osebe založilo porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa dohovoru (napr. I. ÚS 35/01, II. ÚS 21/2001, III. ÚS 30/03). Podľa názoru ústavného súdu postup okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré už v čase jeho rozhodovania bolo právoplatne skončené, smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa a jeho celková dĺžka bola v podstatnej miere ovplyvnená predovšetkým správaním sťažovateľa.

20. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

21. Ústavný súd nad rámec uvedeného považuje za potrebné uviesť, že vzhľadom na dôvod odmietnutia tejto sťažnosti (zjavne neopodstatnená sťažnosť vedúca k bezúspešnému uplatňovaniu práva) nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na doplnenie jeho neperfektnej sťažnosti, ktorá neobsahovala všetky zákonom o ústavnom súde ustanovené náležitosti (predovšetkým relevantné odôvodnenie nadväzujúce na sťažovateľom špecifikovaný návrh rozhodnutia, splnomocnenie advokáta na zastupovanie sťažovateľa pred ústavným súdom).

22. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu